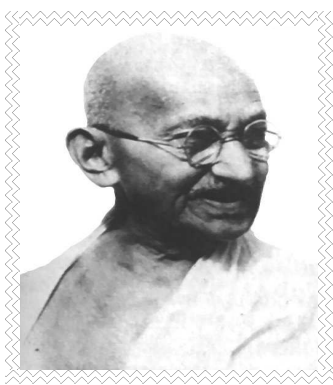

ČO BY NA TO POVEDAL GÁNDHÍ?

Rozhodne by nesúhlasil s protestnými hladovkami. Divné tvrdenie, však? Ved' on patril medzi najväčších rekordérov hladoviek, akých kedy poznali dejiny. Prečo by teda nesúhlasil? Pretože jeho hladovky neboli protestom, nátlakom voči niekomu. Bol absolútnym zástancom nenásilia. V knižke *Môj experiment s pravdou* píše, že hladovka konaná so zámerom nátlaku na niekoho je násilím. Svoje hladovky pokladal za pokánie, za prostriedok sebaočisty. Hlásal, že keď je človek dokonale čistý, prekoná všet-

ky prekážky. Keď je človek preniknutý pokorou, láskou, pravdivosťou a neubližovaním, všetko sa mu darí. Keď sa Gándhímu niečo nedarilo, považoval to za následok svojej vlastnej nedokonalosti. Tento názor mal už počas svojich prvých rokov zápasu za oslobodenie Indov spod apartheidu v Južnej Afrike. Raz sa dvaja z jeho žiakov dopustili morálneho poklesku, čo on pokladal za svoj neúspech. Usúdil, že je to jeho nedostatok, jeho nečistota, preto si uložil sedemdnňovú hladovku.

Gándhí príčiny neúspechov vždy hľadal predovšetkým v sebe, v svojej nedokonalosti. Jeho úžasná pokora mala mimoriadne silný vplyv na ľudí, ktorí ho nasledovali. Vzbudzoval tým úctu a rešpekt aj v radoch svojich odporcov. Vážili si ho ľudia na celom svete. Gándhí bol nezlomne presvedčený, že násilie plodí násilie, preto aj hladovka vedená so zámerom nátlaku na niekoho musí splodiť skôr či neskôr protismernú reakciu. Veril v absolútnu platnosť zákona *karmy*, teda, že následky každého činu sa vždy vrátia k jeho pôvodcovi.

Gándhí tvrdil, že sa mnohokrát presvedčil, že zákon *karmy* funguje neomylnne. Že každý tlak vyvoláva rovnako veľký protitlak, že každý čin, každé slovo, každá myšlienka má následky, ktoré sa neomylnne vracajú k pôvodcovi ako bumerang. Čím je človek čistejší, tým skôr sa bumerang vracia.

Ľudia, ktorí veria v zákon *karmy* usudzujú, že sa pravdepodobne uplatnil aj pri Gándhího poslednej hladovke, keď sa ňou v zúfalej situácii snažil za-

staviť masakry medzi moslimmi a hinduistami. Vyhlásil hladovku až na smrť, pokiaľ by vraždenie neskončilo. Národ prechovával k svojmu miláčikovi takú lásku a úctu, že krviprelievania sa skutočne zastavilo, ale sám Gándhí bol neskôr zavraždený rukou fanatickeho odporcu zmierenia. Gándhí veril, že zákon *karmy* je neúprosný, bol presvedčený, že za daných okolností on sám musí zaplatiť životom. Krajná situácia ho priviedla ku krajnému riešeniu, prorok nenásilia skončil násilím. Hlásal, že prorok musí byť ukameňovaný:

Ak prorok zomrie v posteli, potom si svoje poslanie pomýlil s úlohou politika. Ak ale politika ukameňujú, potom si svoje poslanie pomýlil s poslaním proroka.

Hladovka sa v našich pomeroch často vníma skôr ako sebatrýznenie, ubližovanie samému sebe, alebo ako nátlak na niekoho. Doktor Plzák v jednej zo svojich prvých knižiek napísal, že človek, ktorý sa iným vyhráža tým, že si ublíži, ak sa nesplnia jeho požiadavky, patrí do opatery psychiatra. Nátlak tohto druhu označil za najsprostejší spôsob vydierania. Obzvlášť ak sú takto vydierané osoby, ktoré majú k dotyčnému citový vzťah.

Doteraz žiadna vojna, revolúcia, agresivita, nátlak akéhokoľvek druhu nevedli k priateľstvu, ani medzi jednotlivcami, ani medzi národmi. Podľa Gándhího možno k náprave prispieť len osobným príkladom:

- **Brániť sa negatívnym myšlienkam, neútočiť, pracovať na sebe.**
- **Naplniť svoju myseľ tolerantnosťou, súcitom, porozumením, priateľstvom, spoluprácou a nezištnosťou.**
- **Čokoľvek si želáme aby sa splnilo nám, priat' zo srdca aj iným.**
- **Brániť sa proti zlu, ale nepripustiť si nenávisť na útočníka. Brat' ho ako svojho brata, ktorý koná z nevedomosti.**
- **Dokázať prinášať obeť za pravdu, vedieť prijať utrpenie.**
- **Ak útočíme na niekoho, útočíme tým hlavne na seba.**

Hladovka je prastará očistná a ozdravná kúra, ktorá aj v súčasnej dobe potvrdzuje svoje priaznivé účinky. Ale môže vážne poškodiť zdravie, keď nie je sprevádzaná dostatočným prívodom vody, keď sa pri nej nepremýva hrubé črevo, keď sa zabúda na primeraný telesný pohyb, dýchanie, relaxáciu, keď hladovkár nedodrží stravovací režim po ukončení hladovky atď.

Hlavne však, ak sa hladovka koná ako násilie na sebe, keď prebieha v stave napätia, strachu alebo so vzdorom (ako vydieranie), dostaví sa opačný účinok. Ak sa koná v stave duševnej pohody a pokory, ak sa dodržia praxou overené pravidlá, vedie k ozdraveniu tela a k duchovnému pokroku.

Preto hladoval 40 dní na púšti aj Ježiš. V novšej dobe objavené zvitky od Mŕtveho mora obsahujú jeho poučenia Esejským. Hovoril im aj o očistných technikách, ktoré majú sprevádzať hladovku.